

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Priorytety Europejskiego Komitetu Regionów na lata 2020–2025 – Europa bliżej obywateli za pośrednictwem wsi, miast i regionów

(2020/C 324/02)

Europejski Komitet Regionów (KR) jest zgromadzeniem politycznym powołanym do życia na mocy Traktatów UE. Zapewnia reprezentację instytucjonalną wszystkim obszarom terytorialnym, regionom, miastom i gminom.

Unia Europejska uwzględniająca lokalne i regionalne potrzeby i obawy wzmacnia tym samym legitymizację demokratyczną i poczucie współodpowiedzialności, a także wnosi większą wartość dodaną – zarówno do strategii UE, jak i pod względem ich skuteczności w terenie – z korzyścią dla obywateli. Aby osiągnąć ten cel, Europejski Komitet Regionów ściśle współpracuje z Komisją Europejską, Parlamentem Europejskim i Radą Unii Europejskiej, a także z różnymi poziomami sprawowania rządów w państwach członkowskich. Obecna sytuacja w UE wymaga stałego wzmacniania tej współpracy i zapewniania, by głos regionów, miast i gmin był coraz bardziej obecny w polityce UE i w jej procesie legislacyjnym.

Od kryzysu do odbudowy: w kierunku odpornej, zrównoważonej i spójnej Unii Europejskiej

W ostatnich latach Unia Europejska stanęła w obliczu bezprecedensowych wyzwań: poważny kryzys finansowy i głębokie recesje gospodarcze, wyzwania społeczne i terytorialne, zielona i cyfrowa transformacja, niestabilność w sąsiedztwie i w systemie globalnym oraz migracja. Pandemia związana z COVID-19 wystawia na dalszą próbę solidarność UE i bierze pod lupę naszą zdolność do radzenia sobie z sytuacjami nadzwyczajnymi, które wywierają istotną presję na nasze służby zdrowia oraz usługi społeczne i publiczne. Najnowszy kryzys nie tylko unaoczniał potrzebę przyjęcia skoordynowanej reakcji w oparciu o znacząco wzmocniony budżet UE, ale również konieczność dalszego wspierania miliona europejskich władz lokalnych i regionalnych działających na pierwszej linii frontu w celu ochrony obywateli i gospodarek lokalnych oraz reagowania na sytuacje nadzwyczajne⁽¹⁾.

UE musi zwiększyć swą odporność społeczną, gospodarczą i środowiskową we wszystkich regionach i miastach.

Wspierana przez odpowiednio finansowane inwestycje europejskie, UE musi zadbać o to, by jej polityki i programy zaspokajały potrzeby społeczności lokalnych. Miasta i regiony są siłą napędową gospodarki europejskiej. Władze lokalne i regionalne odgrywają zasadniczą rolę w formułowaniu i wdrażaniu unijnych polityk, dlatego też UE musi skuteczniej i w większym stopniu angażować miasta i regiony w europejski proces decyzyjny poprzez praktyczny i dobrze zorganizowany wielopoziomowy proces sprawowania rządów. Europa musi przyspieszyć cyfryzację i spotęgować zdolności innowacyjne we współpracy z państwami członkowskimi oraz władzami lokalnymi i regionalnymi w całej UE. Szybsza i sprawliwsza odbudowa gospodarcza wymaga wzmocnienia europejskiej solidarności, odpowiedzialności oraz partnerstw i musi iść w parze z zaangażowaniem UE na rzecz zielonego, trwałego i terytorialnie zrównoważonego wzrostu gospodarczego stanowiącego wsparcie dla każdego regionu i miasta.

Europejski Komitet Regionów (KR) skupi się zatem na następujących priorytetach i kluczowych działaniach w swej bieżącej pięcioletniej kadencji (2020–2025):

Zbliżanie Europy do obywateli: wzmacnianie demokracji w UE i współpraca w sprawie przyszłości naszej Unii

Misją KR-u jest zbliżenie Europy do jej obywateli i wzmocnienie europejskiej demokracji na wszystkich poziomach, aby skuteczniej reagować na potrzeby obywateli i odzyskać ich zaufanie do Unii Europejskiej i jej instytucji. KR będzie pracować nad zapewnieniem wszystkim regionom oraz dużym i małym miastom i wsiom wsparcia ze strony UE w radzeniu sobie z krótko- i długoterminowymi skutkami pandemii związanej z COVID-19. KR będzie również kontynuować działania na rzecz poprawy jakości prawodawstwa unijnego i lepszego przewidywania jego oddziaływania terytorialnego oraz promowania zasady aktywnej pomocniczości. Aby zrealizować tę misję, KR wykorzysta legislacyjne i polityczne prace swoich członków i zainteresowanych podmiotów oraz prowadzone przez nich działania w różnych obszarach polityki. Ponadto KR opracuje kampanię komunikacyjną koncentrującą się na fundamentalnej roli władz lokalnych i regionalnych w demokracji europejskiej, która będzie obejmować przygotowanie i udział w konferencji w sprawie przyszłości Europy. Jednym ze sposobów osiągnięcia tego celu będzie sporządzanie rocznego barometru lokalnego i regionalnego, będącego swoistym corocznym punktem odniesienia opartym na rzetelnych danych statystycznych, integracyjnym podejściu i udziale członków KR-u i odpowiednich zainteresowanych stron, w ramach którego przewiduje się organizowanie plenarnej debaty politycznej wysokiego szczebla.

⁽¹⁾ Deklaracja Europejskiego Komitetu Regionów – „Władze lokalne i regionalne jako podmioty europejskiej reakcji na kryzys COVID-19”.

W ramach powyższego celu KR nada priorytet następującym kluczowym działaniom:

1. Będzie podnosić świadomość i promować działania na szczeblu lokalnym i regionalnym na temat podstawowych wartości UE: poszanowania godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności i poszanowania praw człowieka, które muszą być chronione i przestrzegane nawet w sytuacjach nadzwyczajnych. KR zobowiązuje się określić, jakie działania byłyby odpowiednie na szczeblu lokalnym i regionalnym wobec środków podejmowanych przez UE. Będzie także utrzymywać dialog z obywatelami, by zniwelować lukę między instytucjami unijnymi a społecznościami lokalnymi.
2. Ponowi apel o umożliwienie mu pełnego uczestnictwa i sprawiedliwej reprezentacji we wszystkich organach konferencji w sprawie przyszłości Europy. Podobnie jak w przypadku kryzysów gospodarczych i klimatycznych, pandemia pokazała, że pogłębiona refleksja nad europejską demokracją i polityką jest dziś potrzebna bardziej niż kiedykolwiek, i że konferencja w sprawie przyszłości Europy będzie ważną okazją do przedyskutowania unijnego projektu z obywatelami oraz władzami lokalnymi i regionalnymi, a także do zaproponowania – przed kolejnymi wyborami do Parlamentu Europejskiego – nowego sposobu funkcjonowania UE, w tym przeglądu Traktatów, z myślą o pełnym zaangażowaniu miast i regionów w kształtowanie polityki.
3. Zwróci się do państw członkowskich UE i jej instytucji o podtrzymanie, rozwijanie i wzmocnienie zobowiązań uzgodnionych w deklaracji berlińskiej z 2007 r. i deklaracji rzymskiej z 2017 r., a mianowicie o uznanie, że zadania i współpraca powinny być dzielone między wszystkie poziomy sprawowania rządów, w tym między władze lokalne i regionalne, w celu zwiększenia skuteczności, jedności, demokracji i odporności Unii Europejskiej. Ostateczny tekst wspólnego stanowiska odnośnie do konferencji w sprawie przyszłości Europy powinien zostać przyjęty w duchu współpracy instytucjonalnej.
4. Opracuje model stałego i zorganizowanego dialogu z obywatelami za pośrednictwem władz lokalnych i regionalnych, między innymi w kontekście konferencji w sprawie przyszłości Europy, co umożliwi dwukierunkowy proces komunikacji między obywatelami a instytucjami UE. Pod tym względem bogate doświadczenie i istniejące najlepsze praktyki w zakresie demokracji deliberatywnej na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz duża liczba sieci stworzonych przez demokratycznie wybranych radnych lokalnych i regionalnych są kluczowymi atutami, które KR wniesie w debatę w sprawie przyszłości Europy.
5. Będzie wspierać władze lokalne i regionalne w jak najlepszym wykorzystaniu nowych instrumentów technologii cyfrowych i narzędzi ICT. Technologie cyfrowe mają istotny potencjał, jeśli chodzi o zapewnianie innowacyjnych rozwiązań wobec gospodarczych, społecznych i technologicznych problemów naszych czasów. W ten sposób mogą usprawnić świadczenie usług publicznych, ułatwić komunikację między ludźmi, zwiększyć udział obywateli na nowe i różne sposoby, wzmocnić przejrzystość, inkluzywność, rozliczalność i zdolność reagowania w ramach procesu decyzyjnego, poprawić zarządzanie na szczeblu lokalnym oraz uzupełnić i wzmocnić demokrację. Dlatego należy znacząco poprawić odporność i niezależność systemów cyfrowych oraz ich dostawców.
6. Będzie promować różnorodność w procesie decyzyjnym na szczeblu europejskim, krajowym, lokalnym i regionalnym – zarówno w ramach KR-u, jak i poza nim – poprzez popieranie środków na rzecz inkluzywności i równości płci oraz zapobieganie i zwalczanie dyskryminacji ze względu na płeć⁽²⁾, pochodzenie rasowe i etniczne⁽³⁾, wyznanie, niepełnosprawność, wiek⁽⁴⁾ i dyskryminacji z dowolnego powodu.
7. Będzie aktywnie uczestniczyć w kampanii informacyjnej i komunikacyjnej zwalczającej stereotypy związane z płcią, która zostanie zainicjowana przez Komisję Europejską jako platforma umożliwiająca podmiotom lokalnym i regionalnym wymianę najlepszych praktyk w tej dziedzinie.
8. Będzie wspierać i wzmocniać mniejszości w Europie, w szczególności poprzez inicjatywę „Pakiet bezpieczeństwa dla mniejszości” [„Minority SafePack”].
9. Stanie się punktem odniesienia dla wszystkich władz lokalnych i regionalnych w Europie, także dla tych niereprezentowanych w KR-ze, poprzez wzmocnienie tożsamości politycznej KR-u i jego stosunków z głównymi rodzinami politycznymi, rządami krajowymi, wybranymi przedstawicielami na szczeblu lokalnym i regionalnym, europejskimi i krajowymi stowarzyszeniami władz regionalnych i lokalnych oraz biurami regionalnymi w Brukseli, jak również poprzez zacieśnienie współpracy z nimi.

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz.U. L 373 z 21.12.2004, s. 37).

⁽³⁾ Dyrektywa Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22).

⁽⁴⁾ COM(2008) 426: Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób.

10. Będzie wspierał demokrację przedstawicielską poprzez silniejsze współdziałanie z parlamentami na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym, jak również poprzez wymianę najlepszych praktyk w zakresie narzędzi służących pobudzaniu demokracji przedstawicielskiej i uczestniczącej, w tym wzmacnianiu budżetów partycypacyjnych. Zapewnienie praworządności, demokracji i dobrych rządów musi być warunkiem wstępnym uzyskania unijnego finansowania.
11. Wykorzysta analizy opartych na dowodach w celu monitorowania i promowania decentralizacji kompetencji lokalnych i regionalnych oraz finansów na szczeblu niższym niż krajowy, a także funkcjonowania demokracji lokalnej w UE.
12. Stworzy narzędzia cyfrowe służące mapowaniu kompetencji finansowych i w różnych dziedzinach polityki i wykorzysta synergii z istniejącymi narzędziami stosowanymi przez organizacje unijne, krajowe i międzynarodowe.
13. Będzie wspierać i propagować istotne prace wykonywane przez władze lokalne i regionalne będące na pierwszej linii frontu w walce z pandemią COVID-19 oraz z kryzysem gospodarczo-społecznym. Pandemia unaoczniała znaczenie właściwego stosowania zasady aktywnej pomocniczości, a także, z jednej strony, zasadniczą rolę władz lokalnych i regionalnych, a z drugiej potrzebę koordynacji i wsparcia na szczeblu europejskim.
14. Zanalizuje nowe inicjatywy UE w różnych dziedzinach polityki, by zapewnić uwzględnienie wymiaru terytorialnego i spełnienie wymogu dotyczącego wnoszenia przez UE wartości dodanej, zgodnie z zaleceniami grupy zadaniowej ds. zasad pomocniczości, proporcjonalności i „robić mniej, ale efektywniej” oraz wytycznymi w sprawie lepszego stanowienia prawa.
15. Ograniczy obciążenia administracyjne i zmniejszy koszty wdrażania ponoszone przez regiony i miasta poprzez naleganie na uproszczenie prawodawstwa i – bardziej ogólnie – poprzez ostrzeżenie przed praktyką nadmiernie rygorystycznego wdrażania.
16. Zacieśni współpracę z Komisją Europejską, Parlamentem Europejskim i Radą Europejską, między innymi za pośrednictwem sieci centrów regionalnych i platforma ds. dostosowania się do wymogów przyszłości, by skuteczniej kształtować politykę UE dzięki opartym na dowodach informacjom zwrotnym od zainteresowanych stron na szczeblu lokalnym i regionalnym.
17. Będzie propagować znaczenie samorządu lokalnego w Unii Europejskiej oraz w relacjach z krajami kandydującymi i potencjalnymi krajami kandydującymi oraz krajami partnerskimi sąsiedztwa wschodniego i śródziemnomorskiego.
18. Będzie wspierać globalne działania UE poprzez propagowanie między innymi takich wartości i zasad jak prawa człowieka, demokracja, praworządność, zrównoważony rozwój i włączenie społeczne, przy ścisłej współpracy z partnerami śródziemnomorskimi i wschodnimi.
19. Będzie zachęcać parlamenty regionalne do zaangażowania się w projekt pilotażowy „KR – CALRE” w celu zainicjowania debat politycznych na temat kluczowych kwestii związanych z UE, takich jak przygotowanie rocznych programów prac Komisji Europejskiej.
20. Zadba o to, by UE wspierała skuteczne uczestnictwo i zaangażowanie młodzieży, w tym poprzez współpracę strukturalną z unijnym koordynatorem ds. młodzieży, a także by wzmacniała takie środki jak gwarancja dla młodzieży, aby poprawić perspektywy zapewnienia wysokiej jakości zatrudnienia i edukacji, oraz by stworzyła europejską gwarancję dla dzieci.
21. Będzie kontynuować współpracę z Młodymi Demokratycznie Wybranymi Politykami (YEPs) w ramach zainicjowanego przez KR programu YEP w celu tworzenia ściślejszych relacji między przyszłymi pokoleniami wybranych polityków szczebla lokalnego i regionalnego a europejskimi i krajowymi procesami kształtowania polityki.
22. Będzie promować różnorodność kulturową w ramach naszej lokalnej, regionalnej, krajowej i europejskiej tożsamości oraz różne języki i tradycje stanowiące nasze europejskie dziedzictwo kulturowe. Podkreśli, że sektor kultury i kreatywny, które odgrywają pewną rolę w lokalnej gospodarce jako pracodawcy, ale również w życiu społecznym wspólnot lokalnych, zostały poważnie dotknięte pandemią i potrzebują wsparcia. Wnieśli wkład w Nowy europejski program na rzecz kultury, w tym poprzez działanie na rzecz uwzględnienia w różnych funduszach UE inwestycji w kulturę oraz umacnianie synergii między kulturą a innymi obszarami polityki, takimi jak turystyka, polityka regionalna, edukacja, młodzież, badania naukowe i innowacje.

Zrozumienie głębokich przemian społecznych związanych z cyfrowymi, środowiskowymi i demograficznymi wyzwaniami i reagowanie na te przemiany w celu budowania odpornych społeczności regionalnych i lokalnych

Obecne przemiany klimatyczne i cyfrowe, jak również transformacje demograficzne oraz skutki wewnętrznych i zewnętrznych przepływów migracyjnych wywierają głęboki wpływ na wszystkie europejskie regiony, miasta, miejscowości i wsie. W ramach powyższego priorytetu misja KR-u polegać będzie na zanalizowaniu i określeniu rozwiązań, dzięki którym władze lokalne i regionalne będą mogły odpowiednio ustosunkować się do przemian społecznych dokonujących się w miejscu zamieszkania obywateli. Pandemia COVID-19 wymaga przeprowadzenia refleksji na temat tego, jaka powinna być nasza reakcja na te wyzwania w momencie, gdy Europa i państwa członkowskie pokazują, jak daleko gotowe są pójść, by ratować życie ludzkie i gospodarkę. Obecny kryzys zwiększył potrzebę pogłębionej refleksji na temat polityki, kompetencji i ogólnego funkcjonowania Unii Europejskiej. Dlatego KR z zadowoleniem przyjmuje ważną debatę na temat wszystkich obszarów polityki UE w ramach konferencji w sprawie przyszłości Europy i liczy na ogólną dyskusję i analizę pod kątem zasady pomocniczości. Aby zrealizować tę misję, KR wykorzysta prace legislacyjne i polityczne swoich członków i zainteresowanych podmiotów oraz prowadzone przez nich działania w różnych obszarach polityki, a jednocześnie wnieśli wkład w Europejski Zielony Ład i w realizację celów zrównoważonego rozwoju. Działania te zostaną uzupełnione o kampanię komunikacyjną kierowaną przez KR. Doroczny barometr lokalny i regionalny również przyczyni się do realizacji tego priorytetu.

KR nada priorytet następującym kluczowym działaniom:

23. Będzie promować plan opracowany w odpowiedzi na kryzys COVID-19 oparty na realizacji celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz inicjatyw w ramach Europejskiego Zielonego Ładu.
24. Przyczyni się do osiągnięcia celów w zakresie ograniczenia emisji dwutlenku węgla do 2030 r., by osiągnąć neutralność klimatyczną do 2050 r. poprzez zachęcanie do podejmowania ambitnych i zdecydowanych działań na szczeblu lokalnym i regionalnym za pośrednictwem paktu klimatycznego i innych odpowiednich inicjatyw lokalnych i regionalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju.
25. Będzie promować, z wykorzystaniem strategii inteligentnej specjalizacji i innych instrumentów w ramach coraz intensywniejszych partnerstw europejskich i lokalnej współpracy publiczno-prywatnej, możliwości podnoszenia kompetencji profesjonalnych i nabywania kwalifikacji w tych dziedzinach, miejscach pracy i technologiach, które są niezbędne do zapewnienia większej zrównoważoności, wartości dodanej i odporności na szczeblu lokalnym i regionalnym.
26. Wnieśli wkład w ambitną politykę UE w dziedzinie środowiska i zapewni integrację polityki w ramach wszystkich programów działań w zakresie środowiska. Zapewni odpowiednie uwzględnienie wymiaru lokalnego i regionalnego podczas przygotowywania i wdrażania trzech głównych priorytetów środowiskowych Europejskiego Zielonego Ładu, dotyczących różnorodności biologicznej, gospodarki o obiegu zamkniętym i zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń. Przy planowaniu polityki w zakresie środowiska i klimatu uwzględni możliwość ich praktycznego wdrożenia w różnego rodzaju społecznościach.
27. Wesprze opracowanie Paktu na rzecz Klimatu i weźmie w tym udział poprzez skoordynowane i przekrojowe działania i inicjatywy, w tym poprzez wkłady ustalone na szczeblu lokalnym i zaangażowanie polityczne regionów i miast, w trosce o to, by Pakt opierał się na wielopoziomowym sprawowaniu rządów, skutecznym upowszechnianiu dobrych praktyk i na tym, by nie pozostawić w tyle żadnej osoby ani żadnego regionu.
28. Określi przewidywany wpływ transformacji energetycznej, cyfrowej i w zakresie mobilności na nasze społeczności. Opracuje stosowne strategie i wesprze ich szybkie wdrożenie, aby zmaksymalizować ich pozytywny wpływ i zmniejszyć ich negatywne skutki lokalne.
29. Wzmocni odporność lokalną poprzez działania służące przystosowaniu się do zmiany klimatu i zwiększy lokalne zdolności reagowania na ekstremalne zdarzenia pogodowe, których częstotliwość i nasilenie wzrasta, zwłaszcza poprzez udostępnienie władzom lokalnym i regionalnym zasobów niezbędnych do zarządzania katastrofami za pośrednictwem wzmocnionego Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności i Funduszu Solidarności UE.
30. Przyczyni się do wyznaczenia celu dotyczącego osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, by budować nietoksyczne środowisko, oraz przygotuje i wesprze władze regionalne i lokalne w realizacji ambitnych celów UE w ramach planu działania na rzecz osiągnięcia zerowego poziomu zanieczyszczenia wody, powietrza i gleby. Wnieśli wkład w przegląd pakietu dotyczącego mobilności w miastach na podstawie lekcji płynących z wdrażania planów zrównoważonej mobilności miejskiej i przygotowuje organy transportu publicznego do reagowania na czynniki zewnętrzne będące zagrożeniem dla świadczenia bezpiecznych i chronionych usług w dziedzinie mobilności.
31. Zadba o to, by przy opracowywaniu, ocenie i wdrażaniu krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu, krajowych strategii długoterminowych i krajowych długoterminowych strategii renowacji należycie uwzględniono głos i wkład władz lokalnych i regionalnych w ramach wielopoziomowego dialogu na temat klimatu i energii prowadzonego w państwach członkowskich.

32. Wesprze Komisję Europejską w skutecznym opracowaniu i przeprowadzeniu fali renowacji i uczynieniu z tego centralnego elementu strategii naprawy gospodarczej po zakończeniu pandemii.
33. Wesprze cel Komisji Europejskiej dotyczący etykietowania produktów niepowodujących wylesiania oraz ochrony i odbudowy lasów na całym świecie.
34. Podejmie działania na rzecz zlikwidowania przepaści cyfrowej i będzie promować powszechniejsze korzystanie z cyfrowego uczenia się oraz cyfryzację lokalnych i regionalnych usług publicznych, w tym dzięki wsparciu z programu „Cyfrowa Europa” 2021–2027, aby zmniejszyć obciążenia administracyjne i pobudzić zrównoważony wzrost lokalnego biznesu i odpornej gospodarki, a także przyczynić się do budowania bardziej zrównoważonej i zielonej Europy.
35. Wesprze działania na szczeblu regionalnym i lokalnym mające zapewnić powszechne nabycie umiejętności informatycznych i w zakresie korzystania z mediów oraz będzie pracować nad stworzeniem europejskich ram dla ukierunkowanego na człowieka i godnego zaufania wykorzystania sztucznej inteligencji.
36. Zwróci się do Komisji Europejskiej, państw członkowskich UE oraz ich regionów i miast, by wsparły przyspieszenie modernizacji i cyfryzacji systemów kształcenia i szkolenia, w tym niezbędnych inwestycji w infrastrukturę edukacyjną i wyposażenie, a także by wsparły zatrudnienie w gospodarce lokalnej. Wnieśli wkład w wysiłki na rzecz wznowienia działań w ramach programu Erasmus + i Europejskiego Korpusu Solidarności. Europejski obszar edukacji i zaktualizowany europejski program na rzecz umiejętności stanowią dwa ważne kierunki działań i zapewniania wsparcia na podstawie przyszłego programu Erasmus.
37. Poprawi łączność szerokopasmową i wprowadzanie sieci 5G na szczeblu lokalnym i regionalnym zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich, oraz określi przyszłe potrzeby inwestycyjne.
38. Zadba o to, by władze lokalne i regionalne mogły przyczynić się do realizacji przyszłej strategii „od pola do stołu” i czerpać z niej korzyści; zainicjuje lokalne rady ds. żywności, wzmocni więzi między lokalnymi producentami i konsumentami żywności, będzie promować zdrowe żywienie oraz podnosić świadomość na temat marnotrawienia żywności; uwzględni finansowe potrzeby gospodarstw rolnych wdrażających niezbędne środki w zakresie klimatu, środowiska i różnorodności biologicznej.
39. Będzie stawiać czoła zwiększonemu wyzwaniu związanemu z drenażem mózgow i wzmocniać regionalne ekosystemy innowacji poprzez wzmocnienie spójności terytorialnej, wspieranie gospodarki dobrobytu i promowanie badań naukowych i innowacji, w tym dzięki wsparciu ze strony programu „Horyzont Europa”, funduszy ESI i różnych krajowych instrumentów finansowania. Jak najszybciej uruchomi inicjatywy dotyczące prognozowania terytorialnego oraz działania mające na celu wzmocnienie odporności regionów i miast w wymiarze społecznym, gospodarczym i zdrowotnym.
40. Przyczyni się do realizacji globalnej strategii europejskiej dotyczącej zmian demograficznych, która obejmie wszystkie wyzwania demograficzne i przedstawi szeroko zakrojone, skoordynowane i integracyjne rozwiązania UE w tym obszarze, mając na uwadze przekrojowy charakter tego problemu i jego wpływ na każdą dziedzinę polityki UE.
41. Zadba o to, by UE opracowała kompleksową, humanitarną i sprawiedliwą politykę migracyjną i by nie pozostawiała swych państw członkowskich, regionów przygranicznych, wysp i regionów najbardziej oddalonych samym sobie w sprostaniu kryzysowi migracyjnemu, ponieważ jest to kwestia o wymiarze zarówno europejskim, jak i krajowym. Wesprze wymianę najlepszych praktyk między władzami regionalnymi i lokalnymi w zakresie integracji migrantów.
42. Zapewni regionalny i lokalny wkład w reformę polityki migracyjnej UE, w tym takich jej aspektów jak integracja, sprawiedliwe procedury powrotu i polityka azylowa, by móc odpowiednio reagować na obecne i przyszłe tendencje migracyjne. Będzie działać na rzecz eliminowania przyczyn migracji we współpracy z krajami pochodzenia i tranzytu osób potrzebujących ochrony humanitarnej, a także na rzecz ochrony granic zewnętrznych UE; będzie dążyć do zapobiegania migracji nieuregulowanej i walczyć z handlem ludźmi.
43. Będzie propagować kulturę poszanowania praworządności na szczeblu lokalnym i regionalnym jako niezbędnego warunku procesu integracji europejskiej i jako podstawowej wartości UE, zapisanej w Traktatach i zgodnej z konstytucyjnymi tradycjami państw członkowskich.
44. Zwróci się do UE – przy poszanowaniu partnerów społecznych i systemów krajowych – o ochronę miejsc pracy i zapewnienie odbudowy gospodarczej na podstawie pozytywnej konwergencji społeczno-gospodarczej i zapewnieniu wszystkim lepszych praw socjalnych i warunków pracy, w tym osobom pracującym w nowych formach zatrudnienia, takich jak praca za pośrednictwem platform internetowych i gospodarka fuch, a także osobom pracującym w gospodarce tradycyjnej, mikroprzedsiębiorstwach i w sektorze kultury. Jest świadom tego, że dwie trzecie wszystkich

miejsc pracy tworzonych jest przez MŚP, z których większość jest silnie zakorzeniona w społecznościach lokalnych i w związku z czym stanowi istotną część europejskiej tkanki społecznej. KR w dalszym ciągu promuje ERP i inne działania w całej Europie w celu rozwijania i zwiększania przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród młodzieży.

45. Będzie ułatwiać współpracę na rzecz rozwoju między miastami i regionami i propagować ONZ-towskie cele zrównoważonego rozwoju, aby objąć rolę lidera w stawianiu czoła globalnym wyzwaniom, takim jak konflikty i niestabilność polityczna oraz niestabilność gospodarcza, migracja i zmiana klimatu.
46. Będzie wymieniać się dobrymi praktykami z władzami lokalnymi i regionalnymi krajów przystępujących do UE, sąsiadujących krajów partnerskich i krajów globalnego Południa, oraz ułatwiać im dostęp do ukierunkowanego wsparcia ze strony UE.

Zapewnienie, aby Unia Europejska stała służyła swoim obywatelom i miejscom, w których żyją, w oparciu o takie podstawowe wartości jak spójność społeczna, gospodarcza i terytorialna.

Misja KR-u polegać będzie na zapewnieniu poszanowania spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach unijnych strategii, które wpływają na ludzi i miejsca, w których mieszkają (strategie ukierunkowane na konkretne obszary). Aby zrealizować tę misję, KR wykorzysta legislacyjne i polityczne prace swoich członków, partnerów i zainteresowanych podmiotów oraz prowadzone przez nich działania w różnych obszarach polityki. Będzie nadal wykorzystywał uruchomienie Sojuszu na rzecz Spójności, wskazując na wartość dodaną spójności jako polityki i jako podstawowej wartości leżącej u podstaw wszystkich strategii unijnych. Skupi się na roli regionów i miast w realizacji planu naprawy gospodarczej UE. Do realizacji tej misji przyczyni się również organizowanie Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast oraz przeprowadzanie dorocznego barometru lokalnego i regionalnego.

KR nada priorytet następującym kluczowym działaniom:

47. Opowie się za wprowadzeniem wieloletnich ram finansowych (WRF) jako kluczowego narzędzia solidarności europejskiej na miarę ambitnych celów UE dotyczących realizacji wszystkich unijnych priorytetów oraz jako bardziej przejrzystego i zrozumiałego dla obywateli narzędzia zapewniającego wartość dodaną i uwzględniającego ONZ-owskie cele zrównoważonego rozwoju, wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych i nowe priorytety określone w Europejskim Zielonym Ładzie.
48. Będzie przyczyniał się do wzmocnienia polityki spójności, o podstawowym znaczeniu od początków UE, poprzez inteligentne wdrażanie Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności, przy zapewnieniu znaczącego wpływu na wszystkie regiony europejskie.
49. Będzie nadal propagować silną i skuteczną unijną politykę spójności skierowaną do wszystkich regionów UE. Jest ona niezbędna nie tylko do tego, by pomóc miastom i regionom wyjść z kryzysu związanego z COVID-19, ale także by stawić czoła innym istotnym wyzwaniom o silnym wymiarze terytorialnym, których skutki są nierównomierne – zarówno w obrębie poszczególnych regionów i miast Europy, jak i pomiędzy nimi. Mowa tu w szczególności o zmianie klimatu i przejściu na gospodarkę bezemisyjną i transformację cyfrową oraz o zmianach demograficznych i migracji.
50. Podkreśli potrzebę odpowiedniego i stabilnego finansowania unijnej polityki spójności i wspólnej polityki rolnej, aby w pełni osiągnąć ich cel; wesprze także lokalne gospodarki oraz władze lokalne i regionalne w efektywnym wykorzystaniu środków, które zostały obecnie przydzielone w celu ożywienia gospodarki europejskiej.
51. W związku z oczekiwanym asymetrycznym oddziaływaniem terytorialnym kryzysu związanego z COVID-19, wnosi o to, by w ramach nowego Funduszu Odbudowy przeznaczyć środki na cele regionalne i lokalne. Zadba o to, by nowy instrument nie został utworzony kosztem budżetu polityki spójności oraz by inwestycje były skoordynowane z interwencjami finansowymi UE w celu maksymalizacji efektu dźwigni i uniknięcia fragmentacji i centralizacji.
52. Zwróci uwagę na to, że pandemia COVID-19 wymaga od UE zwiększenia bezpieczeństwa zdrowotnego oraz wzmocnienia zasobów własnych w dziedzinie zdrowia i zaopatrzenia w środki medyczne, w tym w środki ochrony indywidualnej. Obejmuje to m.in. zapewnienie zapisów prawnych umożliwiających w razie potrzeby szybkie i łatwe składanie zamówień lub inicjowanie procesów produkcyjnych. Dodatkowo należy wspierać władze lokalne i regionalne w zwiększaniu zdolności reagowania w przypadku kryzysów i katastrof. Z uwagi na to, że władze lokalne i regionalne mają do odegrania ważną rolę w świadczeniu obywatelom usług socjalnych i w zakresie publicznej opieki zdrowotnej, KR opowie się za skoordynowaniem działań UE i zapewnieniem wsparcia dla krajowych, regionalnych i lokalnych struktur gotowości na wypadek klęsk żywiołowych, by móc reagować na zagrożenia dla zdrowia i sytuacje kryzysowe zgodnie z zasadą pomocniczości.

53. Zapewni odporność cykli gospodarczych poprzez wzmocnienie przestrzennej konwergencji łańcuchów produkcyjnych w Europie.
54. Będzie promować wykorzystanie zrównoważonych strategii rozwoju miejskiego do pobudzenia wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy, zapewniania godnej pracy i włączenia społecznego, zgodnie z celami odnowionej karty lipskiej i agendy miejskiej UE.
55. Będzie pracować na rzecz odnowionych ram zarządzania gospodarczego, w tym paktu stabilności i wzrostu, wykorzystując lekcje płynące z kryzysu, w celu poprawy reguł fiskalnych UE poprzez wprowadzenie złotej reguły budżetowej w odniesieniu do zrównoważonych inwestycji, w tym poprzez współfinansowanie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w ramach nadrzędnego celu, jakim jest zrównoważone planowanie finansowe.
56. Będzie monitorować skutki pandemii i jej negatywne konsekwencje dla długotrwałego zatrudnienia w gospodarce UE na szczeblu lokalnym i regionalnym. Podkreśli znaczenie ponownego przemysłnienia unijnych strategii w zakresie przemysłu i przedsiębiorczości i skupienia się na zrównoważonych aspektach wzrostu, aby doprowadzić do szybkiego ożywienia gospodarczego. Będzie promować innowacyjne ekosystemy, gospodarkę społeczną i inteligentną specjalizację oraz wspierać strategie przemysłowe ukierunkowane na konkretne obszary.
57. Będzie monitorować stosowanie kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa, by zapewnić pełne zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w przygotowanie umów o partnerstwie i programów na lata 2021–2027. Zasady partnerstwa i wielopoziomowego sprawowania rządów powinny również przyświecać zarządzaniu europejskim semestrem.
58. Zaapeluje o umożliwienie miastom i regionom bezpośredniego dostępu do unijnego finansowania w celu wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu i dopilnuje, by władze lokalne i regionalne były zaangażowane w opracowywanie planów dotyczących sprawiedliwej transformacji i wdrażanie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.
59. Zadba o to, by środki na rzecz uproszczenia europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych przynosiły korzyść regionom, miastom i osobom fizycznym. Pomoże zwalczać niewłaściwe zarządzanie funduszami UE i oszustwa oraz zapobiegać tym zjawiskom.
60. Przyczyni się do skutecznego i lepszego funkcjonowania jednolitego rynku, nie tylko poprzez określenie barier dla czterech swobód na szczeblu lokalnym i regionalnym i zachęcanie do uproszczenia procedur administracyjnych, ale także poprzez podkreślanie, że władze lokalne i regionalne są zasadniczym elementem wdrażania i egzekwowania przepisów dotyczących jednolitego rynku. W związku z tym zwróci uwagę na to, że swoboda przemieszczania się ma bardzo głębokie konsekwencje dla jednolitego rynku i będzie przestrzegać przed wszelką jego dalszą fragmentacją.
61. Rozszerzy Sojusz na rzecz Spójności, by zachęcać zainteresowane podmioty sektora publicznego i prywatnego do propagowania polityki spójności, i będzie wykazywać wartość dodaną, jaką UE wnosi dla każdego obywatela europejskiego i dla zasad demokracji poprzez monitorowanie wpływu inwestycji finansowanych przez UE oraz informowanie o nich.
62. Będzie monitorować tymczasowe ramy pomocy państwa oraz późniejsze środki działań o tym samym charakterze, co pozwoli na zapewnienie ukierunkowanego wsparcia w celu ratowania miejsc pracy w sektorach i regionach szczególnie dotkniętych pandemią. Podkreśli, że w tym kontekście bardziej elastyczne przepisy dotyczące pomocy państwa miałyby na celu „zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego” i że cel ten pozostanie aktualny długo po grudniu 2020 r., kiedy to wygasną tymczasowe ramy pomocy państwa. W związku z tym zwróci się do Komisji, by była gotowa przedłużyć ramy tymczasowe lub umożliwić podobną elastyczność w celu wsparcia odbudowy gospodarczej sektorów i regionów dotkniętych kryzysem.
63. Będzie wspierać gromadzenie i rozpowszechnianie informacji związanych z elastycznością procedur udzielania zamówień publicznych, ponieważ w obecnych okolicznościach umożliwiają one instytucjom zamawiającym stosowanie procedury negocjacyjnej przy jednoczesnym zmniejszeniu wymogów proceduralnych.
64. Wesprze unijny program działań na rzecz obszarów wiejskich, by zaradzić ich wyludnianiu i uniknąć zagrożenia ubóstwem w tych regionach oraz zapewnić zrównoważone i kompleksowe podejście do europejskiego rozwoju terytorialnego.
65. Wykaże aktywność w podejmowaniu działań następczych w związku z działaniami KR-u dotyczącymi inteligentnych wsi i będzie propagować tę koncepcję wśród instytucji europejskich, promować inicjatywy na rzecz innowacji i modernizacji obszarów wiejskich oraz przyjmie strategię na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności w ramach programu inteligentnych ośrodków turystycznych.

66. Będzie nalegać na to, aby w przypadku sytuacji kryzysowej wymagającej tymczasowego zamknięcia granic lub ich ściślejszego monitorowania, UE i jej państwa członkowskie uzgodniły wspólne wiążące zasady i procedury gwarantujące swobodę przemieszczania się w UE. Odnotowuje, że transgraniczne obszary gospodarcze i społeczne mają ogromną wartość dla UE.
67. Podkreśli, że podczas kryzysu związanego z COVID-19 podmioty lokalne i regionalne – pomimo wielu zamkniętych granic i bezprecedensowych ograniczeń – wykazały podziwu godną przedsiębiorczość w znajdowaniu sposobów na kontynuowanie współpracy transgranicznej i transnarodowej, demonstrując prawdziwą solidarność między obywatelami Europy. Kryzys ten przypomina, że Europa bez granic jest jednym z kluczowych osiągnięć integracji europejskiej, które należy chronić. Angażowanie się w projekty oparte na kontaktach międzyludzkich, a także w projekty transgraniczne na małą skalę, które tworzą strukturę sieci transgranicznych i projektów na dużą skalę poprzez budowanie wzajemnego zaufania między uczestnikami, powinno pozostać stałym priorytetem Unii Europejskiej i jej instytucji.
68. Potwierdzi znaczenie europejskiej współpracy terytorialnej i zapewni jej niezbędne środki budżetowe – dla wielu władz regionalnych współpraca ta okazała się niezbędna dla wymiany wiedzy fachowej oraz najlepszych praktyk w celu stawienia czoła kluczowym wyzwaniom, jak również dla budowania więzi międzyludzkich między władzami regionalnymi w wymiarze transgranicznym.
69. Będzie zachęcać do inwestycji publicznych na wyspach oraz w słabo zaludnionych i najbardziej oddalonych regionach poprzez dalsze dostosowanie zasad pomocy państwa, zwiększenie współfinansowania europejskiego w ramach polityki spójności i rozwijanie współpracy terytorialnej z państwami trzecimi.
70. Wesprze uaktualnienie ogólnego systemu zarządzania polityką spójności, zwłaszcza poprzez uproszczenie procedur administracyjnych na wszystkich szczeblach rządzenia.
71. Zaapeluje o pełne terytorialne wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych oraz Silnej Europy socjalnej na rzecz sprawiedliwej transformacji.
72. Wesprze utworzenie przez Komisję Europejską regionalnego wymiaru europejskiej tablicy wyników społecznych, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi.
73. Zwiększy odporność regionalnych ekosystemów innowacji na szkodliwe skutki przyszłych potencjalnych sytuacji nadzwyczajnych dzięki urzeczywistnieniu europejskiej przestrzeni badawczej, by zapewnić swobodne przemieszczanie się naukowców oraz swobodny przepływ wiedzy naukowej i technologii. Będzie też promować synergie między programem „Horyzont Europa” a innymi unijnymi programami finansowania oraz kontynuować owocną współpracę w ramach platformy wymiany wiedzy i międzyinstytucjonalnego projektu „Spotkania świata nauki z regionami”.
74. Wniesie wkład w przegląd rozporządzenia w sprawie TEN-T oraz powiązanego finansowania i zwróci uwagę na konieczność stworzenia brakujących połączeń w transgranicznej infrastrukturze transportowej w celu połączenia wszystkich miast i regionów w Unii na obszarach centralnych i peryferyjnych, w tym na obszarach najbardziej oddalonych.

Europejski Komitet Regionów wykorzysta wszystkie swoje zasoby i wpływy polityczne w celu wzmocnienia Europy. Komitet będzie dążył do przekształcenia UE poprzez ochronę podstawowych praw obywateli oraz zapewnienie skuteczności i efektywności polityk i inwestycji UE, aby Unia stała się bardziej konkurencyjna, zrównoważona i odporna i mogła spełnić oczekiwania swych obywateli.

Bruksela, dnia 2 lipca 2020 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów